

پژوهشی در دین و فرهنگ زرتشتی

مؤید پدram سرویس یور

فروهر، ۱۳۹۷

- سرشناسه : سروش پور، پدram
- عنوان و نام پدیدآور : پژوهشی در دین و فرهنگ زرتشتی: سخنرانی‌ها، نوشتارها و دیدگاه‌ها/ پدram سروش پور.
- مشخصات نشر : تهران : سازمان انتشارات فروم، ۱۳۹۷.
- مشخصات ظاهری : ۲۹۴ ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۴۴-۱۶-۸
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه.
- موضوع : سروش پور، پدram، ۱۳۵۲- مقاله‌ها و خطابه‌ها
- موضوع : زردشتی
- موضوع : Zoroastrianism
- موضوع : زردشتی -- تحقیق
- موضوع : Zoroastrianism -- Research
- رده بندی کنگره : BL۱۵۷۱/س۴پ۴ ۱۳۹۷
- رده بندی دیویی : ۲۹۵
- شماره کتابشناسی ملی : ۵۳۲۳۹۲۷

پژوهشی در دین و فرهنگ زرتشتی

مؤلف: موبد پدram سروش پور

ویراستار: سیاوش نمیرانیان

طراح جلد: سیامک جمشیدی زاده

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۴۴-۱۶-۸

همه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی فروهر

نشانی: خیابان حافظ، نرسیده به چهارراه کالج، کوچه بامشاد، پلاک ۳، سازمان جوانان زرتشتی (فروهر)، تلفکس: ۸۸۸۰۹۶۶۵

مرکز پخش و فروش: خیابان انقلاب، خیابان فلسطین جنوبی، پلاک ۲۶۱، تلفکس: ۶۶۴۶۲۷۰۴

هزینه انتشار این کتاب از تراست نیکوکاری برادران زرتشتی پرداخت شده است و درآمد فروش آن برای انتشار کتاب در سازمان فروهر هزینه خواهد شد.

فهرست

- ۹ پیش‌گفتار

بخش اول - سخنرانی‌ها

- ۱۳ ارج و بزرگی انسان
- ۱۸ پیامبران ساختارشکنان کج‌نگی، پیام انسان راستی و آزادی
- ۲۵ هم‌آزوری پیروان ادیان در محکمه‌ها، نوحه‌ها، مقدسات دینی
- ۲۷ نیاز دین در جهان امروز به اندیشه‌های نو
- ۳۰ آیین‌های ملی و قومی همچون مهرگان را بینتر از چه می‌بینیم
- ۳۳ عرفان و فلسفه در اندیشه‌های زرتشتی
- ۳۸ گه‌نبار در فرهنگ زرتشتی
- ۴۳ سخنرانی آیین پرسه روانشاد استاد پرویز شهریاری

بخش دوم - نوشتارها

- ۵۵ گاتها، سرودهای مینوی اشوزرتشت
- ۶۲ یسنا، باارزش‌ترین بخش اوستا
- ۷۰ یشت‌ها، گنجینه ادبی دین زرتشتی
- ۷۷ ویسپرد، سرودهای نیایش مزدیسنی
- ۸۰ نجات‌بخش زرتشتی، بررسی مفهوم سوشیانس در گاهان
- ۸۹ تقابل دین و آزادی در اسطوره رستم و اسفندیار
- ۹۶ همگرایی ادیان با تکیه بر بن‌پایه‌های مشترک، رمز دست‌یابی به صلح پایدار
- ۱۱۲ امشاسپندان سرچشمه خوی‌های نیک
- ۱۱۹ آنان که تنها دغدغه‌شان بقای جامعه و فرهنگ زرتشتی بود

بخش سوم - دیدگاه‌ها

- ۱۳۱ پیشوایان دینی از نگاه اشوزرتشت
- ۱۳۴ میراث گذشتگان را پاس داریم
- ۱۳۶ به یاد موبد مهربان زرتشتی

- مهرگان، جشن مهر دوستی ۱۴۰
- اخلاق و آزادی ۱۴۳
- هومت (اندیشه نیک) هوخت (گفتار نیک) هورشت (کردار نیک) ۱۴۶
- «فرشه»، تازه گردآیندن جهان ۱۵۰
- «وَجَر» در سنت زرتشتی ۱۵۳
- خوشبختی ۱۵۶
- گناه در دین زرتشتی ۱۵۸
- دین یا وجدان ۱۶۲
- شادی، فرهنگ زرتشتی ۱۶۶
- همگی بی ادان گامی به سوی صلح جهانی ۱۷۰
- دین و راستی ۱۷۳
- هم اندیش، ادیان، صاحب تنها راه دست یابی به حقیقت الهی ۱۷۶
- اخلاق برتر ادیان یا قانون ۱۷۹
- پاسخ به اتهامات ۱۸۲
- مدیریت یا رهبری دینی ۱۹۱
- هوش اخلاق ۱۹۴
- خردورزی، راستی و شادی ۱۹۷
- آبادانی ۲۰۰
- عقل و عشق و اراده ۲۰۳
- پاسداری از آیین های قومی و فرهنگی ۲۰۶
- راه راستی ۲۰۹
- دروغ مصلحتی ۲۱۲
- فرهنگ و هنر ۲۱۵
- سفارش به نیکی و آگاهانندن از پادافره بدی ۲۱۸
- تواندیشی دینی ۲۲۱
- اردیبهشت زیباترین امشاسپندان ۲۳۰
- نوروز از دیدگاه اسطوره و فرهنگ ۲۳۲
- جشن سده از دیدگاه اسطوره، فلسفه و اجتماع ۲۳۶

بخش چهارم - مصاحبه، میزگرد و گزارش

- سوشیناس در دین زرتشتی (مصاحبه با مجله معارف) ۲۴۳
- موبدیاری بانوان زرتشتی ۲۶۲
- نخستین جلسه گفت و گوی ادیان، فرهنگ ها و تمدن ها (ایسنا) ۲۶۹
- دومین جلسه گفت و گوی ادیان، فرهنگ ها و تمدن ها (ایسنا) ۲۸۰

پیش گفتار

«همازور» یا «همازور هما اشوبیم» یکی از مهم ترین آموزه های فرهنگ زرتشتی است که به ما می آموزد بر پایه راستی ها با هم با همه انسان جهان جدا از هر دین و قومیتی که هستند همازور و همبسته باشیم. درک و به کارگیری این پیام رستگاری را برای دین و جامعه زرتشتی در طول تاریخ بوده است و اگر امروز هم ما زرتشتیان به درستی این پیام را به کار ببریم این جامعه هرچند در شمار اندک، سرافرازتر و سرآمدتر از گذشته به پیش خواهد رفت. ما زرتشتیان به عنوان پیروان دینی از کهن ترین اندیشه های مینوی جهان که دوره های فراز و نشیب بسیاری را پشت سر گذاشته ایم شاید بتوانیم به آن باشیم فرا راه شکل گیری یک جامعه دینی پیشرو. در این راه مهم ترین تکیه گاه آموزه های هستی را ایدگان دانست، آموزه های پیامبری که برای نخستین بار خدای یکتا را اهورامزدا به معنی دانای بزرگ هستی نام برده و آموزه های خود را بر خرد بنیان نهاده و به روشنی بیان کرده است. آنچه که به انسان ارج و بزرگی می دهد پیزی نیست جز اندیشه پاک یا بهمن و اندیشه تنها با تکیه بر وجدان یا دثنا است که می تواند در راه بهمن به کمال برسد. دین یا دثنا همان توانایی درک و دیدن حقایق مینوی است که در نهاد هر انسانی وجود دارد و باید آن را بسازیم. تنها انسانی که وجدانش آگاه است دیندار می شود و بر این اساس مسئولیت گزینش نیک و بد را برای اندیشه روشن در کمال آزادی به شخص واگذارده می شود.

در گاهان راستی به عنوان زیربنای اخلاق نیک، تنها راهی است که انسان را به سرنگالی رساند. برقراری راستی در جوامع باعث گسترش نظم، عدالت و از بین رفتن بدی ها می شود همانطور که دروغ و فساد کاری تنها چیزی است که به بدی ها و صفات اهریمنی امکان بقا و ماندن را می دهد. پیام جاودان اشوزرتشت از دل این آموزه برآمده است و همه انسان ها را به اندیشه نیک، گفتار نیک و کردار نیک فرا می خواند.

آزاداندیشی و راستی جویی رمز دست یافتن به جهانی نو و پیشرو است که اشوزرتشت در زمان خود به آن دست یافت و برای تمام پیروانش آرزو کرد که از کسانی باشند که همواره جهان را تازه می گردانند. انسان گاهانی، انسانی است هدفمند که به دنبال خوشبختی است. اشوزرتشت در گاهان فرموده است «خوشبختی از آن کسی است که خواهان خوشبختی دیگران باشد». آموزه ای ارزشمند که اگر در اندیشه های ما نهادینه شود دنیایی خواهیم ساخت سرافراز، شاد و پیشرو و به دور از هر گونه جنگ و خشونت.

گناه هر آن چیزی است که در راستای کهنگی، پوسیدگی و آزار رساندن به جهان هستی از اندیشه و گفتار و کردار

انسان سر می‌زند و این زیان به درستی نتیجه کردارهای زشت فرد است که به خودش باز می‌گردد. ایرانیان باستان به شادی و شاد زیستن بسیار ارج می‌گذاشتند و آن را بزرگ‌ترین موهبت خدا برای مردم و راز پیشرفت و توسعه جامعه می‌دانستند و به همین دلیل زرتشتیان سال‌هاست که پاسدار و نگهبان جشن‌های بالارزشی همچون نوروز، مهرگان، سده، اسفندگان و بسیاری از جشن‌های ماهیانه و سالانه دیگر هستند و آرزو داریم روزی فرارسد تا ما زرتشتیان، هم‌اکنون و هم‌بسته با همه ایرانیان برپادارنده جشن‌ها و گنجینه‌های فرهنگی این مرز و بوم باشیم.

ارج گذاشتن به آیین‌های ملی و قومی نشانه خردورزی و پاسداری از مراسمی است که در ردیف باورهای دینی و انسانی بوده و جامعه انسانی بدون آنها جامعه‌ای عقب افتاده به شمار خواهد رفت. در کنار این آیین‌های ملی و فرهنگی، زرتشتیان جشن‌های دیگری هم دارند به نام گهنبار که در شش چهره در طی سال برگزار می‌شود و با آن روز نماد هفت مرحله آفرینش گیتی است. در این جشن‌ها زرتشتیان با داد و دهش و کمک به نیازمندان شادی را با هم قسمت کرده و مراسم دینی را به نیت هم‌اکنونی برگزار می‌کنند.

برگزاری این گهنبارها طی چند هزار سال به وسیله زرتشتیان یکی از بزرگ‌ترین دلایل دوام و پایداری این دین و جامعه زرتشتی، به خصوص در دوره‌های سخت تاریخی بوده است، البته در کنار همت مردم زرتشتی باید از غیرت موبدان نیز که با «سختی و استقامت والای خود این آیین‌ها را برپا می‌کردند یاد کرد و آن را ارج نهاد. ایشان طی سال‌های گذشته گانه‌ها، بوستا و سایر کتاب‌های دینی را نیز که دانش دین و فرهنگ زرتشتی به حساب می‌آمدند، با کتابت و وسواسی مشغول حفظ کردند.

اینها و بسیاری از دیگر آموزه‌های دین و فرهنگ زرتشتی مطالبی هستند که در قالب «پژوهشی در دین و فرهنگ زرتشتی» گردآوری شده و جهت بهره‌گیری خوانندگان ارائه گردید، است. موبد پندرام سروش پور، صاحب این اثر، فردی است که از علوم دانشگاهی بهره گرفته و به مطالعه، بررسی و گردآوری دانش دینی و فرهنگی نیز پرداخته است. ایشان توانسته در سخنرانی‌ها و نوشته‌هایش که به مناسبت‌ها، گردهم‌آیی‌ها و متفاوت انجام داده است، به خوبی به بررسی و تحلیل مسایل و مطالب دینی پرداخته و روشنگری بنماید.

هرچند که دامنه این تحقیقات و بررسی‌ها گسترده است و هیچکس نمی‌تواند ادعا کند که به پایان آن دست یافته ولی باور دارم ایشان و همسرشان خانم دکتر فرزانه گشتاسب نیز که در رشته فرهنگ و زبان‌های ایران باستان صاحب نظر و شناخته شده است، امید جامعه ایرانی و به ویژه زرتشتی هستند. مسیر زندگیشان که امیدوارم طولانی و به خوبی و خوشی باشد کارهای تحقیقی و آموزشی خود را ادامه خواهند داد و آثار خوبی از نوشتاری گرفته تا سخنرانی‌ها و آموزش‌ها و کنفرانس‌ها، از خود به یادگار خواهند گذاشت و مطمئن هستم در راستای تلاشی که خواهند کرد احساس مسئولیت جدی نیز خواهند داشت تا بتوانند خوانندگان و شنوندگان را که مسلماً از آگاهان نیز خواهند بود، راضی و خشنود سازند.

با آرزوی پایداری ایران زمین و سرفرازی ایرانیان و با سپاس از توجه تمامی آنان که دلباخته فرهنگ سرشار از نیکی، خوبی و خردگرایی ایرانی هستند.

مهندس سیروس خسروی

ورهرام ایزد و بهمن ماه سال ۳۷۵۵ زرتشتی (۱۳۹۶/۱۱/۱۴)